

ABSTRACT

31 mei 2012

De subsidiëring van de centra voor gezinsplanning en -overleg

Het Rekenhof heeft de subsidiëring doorgelicht van de centra voor echtelijke en familiale raadplegingen in het Waals Gewest.

De financiering van die centra is complex en gebeurt op twee niveaus: eerst moet elk centrum in een categorie worden ondergebracht en vervolgens berekent men de subsidie die wordt toegekend per soort van toelaatbare uitgaven.

In de periode 2004-2009 zijn de gestorte subsidies met zowat de helft gestegen. In 2010 en in 2011 was er ook een stijging van de begrotingskredieten: in 2011 bedroegen die nagenoeg 11 miljoen euro.

Het aantal centra is relatief stabiel gebleven (tussen 68 en 71). De stijging van de kredieten bestemd voor de financiering van de centra is toe te schrijven aan het feit dat ze meer activiteiten ontplooiën en dat bepaalde activiteiten geherwaardeerd werden, wat een invloed heeft op de categorie waartoe de centra behoren en, bijgevolg, ook op het bedrag van de subsidies.

Volgens de gegevens die de centra hebben meegedeeld, is het aantal prestaties gestegen van 192.385 in 2004 naar 208.786 in 2009 (dat is een stijging van zo'n 9 %). De voor diezelfde periode toegekende begrotingskredieten voor de financiering van dat beleid zijn proportioneel echter veel sterker gestegen, met nagenoeg 50 %. Het systeem van subsidiëring per categorie zou de centra ertoe kunnen aanzetten activiteiten te ontplooiën waarmee ze in een hogere categorie terechtkomen en waardoor ze dus meer subsidies krijgen.

Het fenomeen van de begrotingsexpansie wordt ook in de hand gewerkt door het feit dat aan de verschillende subsidiëringscategorieën verschillende toegestane uitgaven zijn gekoppeld. Dat systeem brengt de centra er immers toe maximaal gebruik te maken van de plafonds die aan de centra worden toegestaan, vooral op het niveau van de personeelskosten of de kosten van zelfstandigen.

Een dergelijk mechanisme neigt ertoe zichzelf in stand te houden, aangezien het gesubsidieerde personeel prestaties levert op basis waarvan de categorie en derhalve ook het bedrag van de toegekende subsidies wordt bepaald.

Het Rekenhof heeft bovendien vastgesteld dat de controles, zoals ze thans door de administratie worden georganiseerd, niet echt doeltreffend en doelmatig zijn. Bij de controle van de activiteiten op basis waarvan de categorie wordt bepaald, gaat de aandacht vooral uit naar de elementen die door de centra worden aangegeven. Het is een logge administratieve controle die weinig perspectieven biedt, gelet op het geringe aantal rectificaties en het feit dat er geen degradaties zijn naar een lagere categorie. Het onderzoek van de verantwoordingsstukken voor de subsidies lijkt overigens al te flexibel te verlopen.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat zorgverleners in eenzelfde centrum activiteiten als loontrekkende en activiteiten als zelfstandige cumuleren en het beveelt de administratie dan ook aan te onderzoeken of die zorgverleners niet als schijnzelfstandigen moeten worden beschouwd.

Het Rekenhof heeft benadrukt dat de inspecties niet steunen op een planning die gebaseerd is op risicoanalyses. Er is ook te weinig personeel daarvoor. De inspecties hebben slechts een beperkte impact omdat er te weinig gedaan wordt met de inspectieverslagen, die trouwens niet systematisch terechtkomen bij de betrokken centra.

Overigens zijn de lacunes in de controle meer bepaald het gevolg van de vage reglementering die op uiteenlopende wijze kan worden geïnterpreteerd.

Het Rekenhof heeft ook vastgesteld dat de centra zich niet houden aan de verplichting om jaarrekeningen voor te leggen, terwijl die rekeningen toch essentieel zijn om zich ervan te vergewissen dat de centra betrouwbare instrumenten voor financieel beheer hanteren. Het Rekenhof heeft vastgesteld dat er geen sancties worden genomen ten aanzien van centra die geen jaarrekeningen voorleggen in de reglementair vereiste vorm.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de administratie zichzelf veeleer een ondersteunende rol toebedeelt ten aanzien van de sector en dat ze er niet zozeer op uit is om te controleren of de overheidsgelden goed worden besteed. De administratie evalueert ook niet of de activiteiten van de centra beantwoorden aan de behoeften van de bevolking. Het Rekenhof herinnert eraan dat eenzelfde entiteit niet tegelijkertijd als adviseur en als controleur kan fungeren en dat de administratie onafhankelijk moet blijven.

De kost en de beperkte impact van de controles die de administratie uitvoert, samen met het feit dat die controles betrekking hebben op instrumenten die

moeilijk te verifiëren zijn, pleiten voor een herziening van het controlesysteem met meer controles ter plaatse via inspecties.

Het Rekenhof pleit ook voor een minder complex financieringssysteem dat bijvoorbeeld zou steunen op forfaits die evolueren naargelang de activiteitscategorie. Bij de controles zou dan worden nagegaan of de door de centra meegeleverde prestaties effectief hebben plaatsgevonden.

Tot besluit beveelt het Rekenhof aan om, uitgaande van de werkelijke behoeften van de doelgroepen, grondig na te denken over de doelstellingen die men via het financieringsbeleid van de centra wil bereiken, om zodoende te komen tot een eenvoudiger, doeltreffender en doelmatiger systeem dat in overeenstemming moet zijn met de reglementering die de toekenning van en het toezicht op de subsidies regelt.